

lbid-sa.no

Rettleiing for nyutdanna lærarar i barnehage og skule

Førebuling til første nettverksamling 7. desember 2023 kl. 12.30-15.30

Astrid Bakken

Gratulerer du har ein arbeidsgiver som vil gi deg rettleiing

- Fire av ti ferske lærarar får ikkje rettleiinga dei har rett på:

-

<https://www.utdanningsnytt.no/barnehage-nyutdannet-pedagogstudentene/fire-av-ti-ferske-laerere-far-ikke-veiledningen-de-har-rett-pa-jeg-kjente-pa-angst-for-klager-fra-elever-foreldre-eller-rektor/329536>

Lisa Aisato facebook

Prinsipp og forpliktingar for rettleiing av nyutdanna nyttilsette lærarar i barnehage og skule. (Kunnskapsdepartementet, 2018)

- Mål med satsinga: Alle nyutdanna nyttilsette lærarar får ein god overgang frå utdanning til yrke gjennom likeverdige tilbod om rettleiing av god kvalitet, i tråd med prinsippa for rettleiing i dette dokumentet.
- Avklaring av omgrep:
 - *Nyutdanna nyttilsett lærar*: Ein lærar i dei to første åra som tilsett i barnehage eller skule etter slutta grunnutdanning, i fast eller midlertidig stilling.
 - *Kvalifisert rettleiar*: Ein lærarutdanna som har formell rettleiarkompetanse, nødvendig fagleg kompetanse og minst tre års erfaring som lærar.
 - *Rettleiing*: Ein planlagt, systematisk og strukturert prosess som blir gjennomført individuelt og i gruppe.

Prinsipper for veiledning

Partene har blitt enige om å anbefale følgende prinsipper for veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere i barnehage og skole:

Veiledningen

- er basert på forskning og erfaringsbasert kunnskap om veiledning av nyutdannede lærere og betydningen av videre profesjonsutvikling i yrket
- skaper en overgang mellom utdanning og yrke som både ivaretar og utfordrer nyutdannede i utøvelsen av læreryrket
- skaper en god sammenheng mellom den kvalifiseringen som skjer i utdanningen og videre profesjonsutvikling i yrket
- videreutvikler den nyutdannedes kompetanse og praksis
- inkluderer, anerkjenner og bruker den nyutdannede som ressurs og bidragsyter i profesjonsfellesskapet
- ses i sammenheng med øvrige kompetansetiltak i barnehage og skole
- tilpasses den nyutdannedes forutsetninger og behov
- tilpasses lokale forhold når det gjelder organisering og innhold
- motiverer den nyutdannede til å videreutvikle seg og bli værende i yrket
- gjennomføres og prioriteres på en systematisk måte de to første yrkesårene
 - gjennom avsatt tid til planlegging og gjennomføring hos både veiledere og nyutdannede
 - etter en strukturert og målrettet plan
 - med en hyppighet og et omfang som bidrar til læring og utvikling
 - både individuelt og i grupper
- utføres fortrinnsvis av kvalifiserte veiledere som holder seg faglig oppdatert og får muligheter til etter- og/eller videreutdanning
- bør fortrinnsvis gjennomføres av veileder som ikke har formelt lederansvar for den nyutdannede

(Kunnskapsdepartementet, 2018)

Fire av ti ferske lærere får ikke rettleiing som dei har rett på:

Utdanningsnytt 3. august 2022

<https://www.utdanningsnytt.no/barnehage-nyutdannet-pedagogstudentene/fire-av-ti-ferske-laerere-far-ikke-veiledningen-de-har-rett-pa-jeg-kjente-pa-angst-for-klager-fra-elever-foreldre-eller-reaktor/329536>

Med videre betydning

Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole

- Utvalget foreslår:
 - innføre en rett til eit introduksjonsår for nyutdanna lærarar i barnehage og skole.
- I dag er det for mange nyutdanna lærarar som ikkje får god nok oppfølging i starten av arbeidslivet, til tross for at partane gjennom mange år har hatt gode intensjonar på feltet.
- Utvalet foreslår at retten til eit introduksjonsår utformast slik at den nyutdanna læraren brukar 10 prosent av arbeidstida si det første arbeidsåret til strukturerte introduksjonsaktivitetar, inkludert rettleiing, for å få ei god innføring i læraryrket og på arbeidsplassen.

Ny som lærar på vestlandet

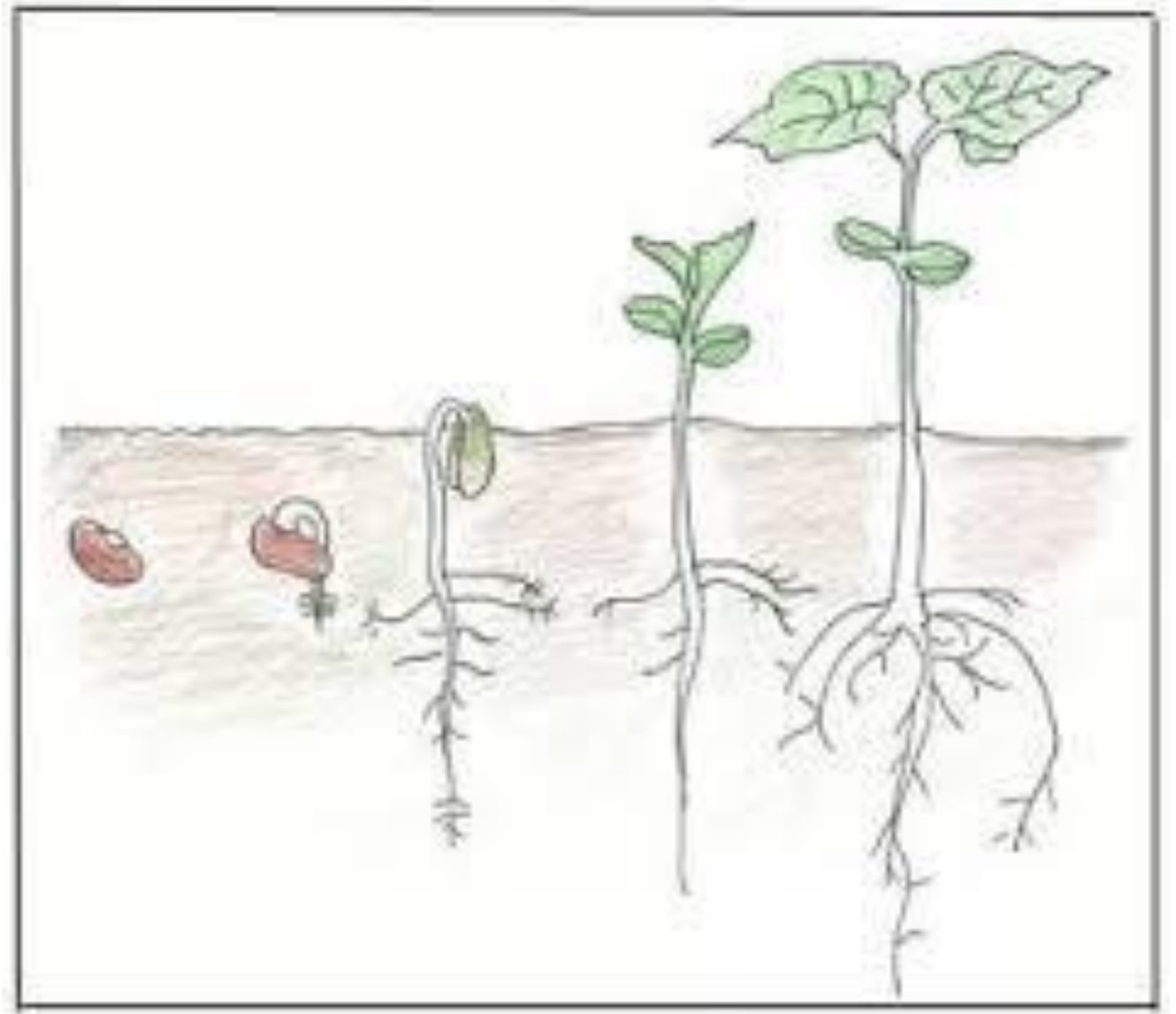
- I Vestland fylke samarbeider høgskulen på vestlandet, campus Sogndal, campus Stord, campus Bergen, NLA høgskulen i Bergen og universitetet i Bergen om rettleiing av nyutdanna lærarar i barnehage, skule og vidaregåande skule i programmet «Ny som lærar på vestlandet.
- «*Ny som lærer på Vestlandet*» er eit statleg finansiert program i samarbeid med Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet. I tillegg er statsforvaltaren og fylkeskommunen i Vestland, Kommunanes Sentralforbund, Utdanningsforbundet, og skule- og barnehageeigarar i Vestland aktive medspelarar i programmet lokalt.

Vår rolle i «Ny som lærar på vestlandet»

- ▶ Kontakt med praksisfeltet i Vestland fylke
 - ▶ Tilrettelegging
 - ▶ Støtte/samarbeid
 - ▶ Bidra med kompetanse
- ▶ Profesjonsseminar for avgangsstudentar
 - ▶ Overgang utdanning-jobb
 - ▶ Ny i jobben
 - ▶ Profesjonen
 - ▶ Rettleiing

Kvifor
retteleie
nyutdanna?

Alt kan ikkje lærast i ei grunnutdanning, enkelte sider lærer ein best når ein har starta i jobb og med hjelp av god rettleiing

- Overgangen frå utdanning til yrke er ein viktig fase i **utviklinga av eigen profesjonsidentitet og yrkesutøving.**

Kva betyr dette for deg som nyutdanna?

- Du skal som nyutdanna lærar få tilbod om rettleiing den første tida i yrket ditt
- Dersom du ikkje har fått tilbod om rettleiing i løpet av dei første vekene, bør du sjølv etterlyse dette tilbodet

Visjon og mål

- I starten er det mye nytt å forhalda seg til.
- Forsking viser at rettleiing kan bidra til å introdusere den nyutdanna for eit fagleg profesjonelt fellesskap.
- Derfor trenger nyutdanna både ein fadder på arbeidsplassen og kvalifisert rettleiing.
 - Fadderordninga organiserast på den enkelte sin arbeidsplass for å hjelpe og støtte den nyutdanna, svare på spørsmål og bli kjent på arbeidsplassen.
 - Kvalifisert rettleiing er hjelp i profesjonell utvikling. Kan organiserast på den enkelte arbeidsplass og på tvers av de nyutdanna sine arbeidsplassar, gjerne i samarbeid med høgskule- og universitetssektoren. Rettleiing kan gå føre seg individuelt- og i gruppe. Rettleiaren bør ha utdanning som rettleiar.

Rettleiing av nyutdanna kan bidra til å

- Sikre ein god overgang mellom utdanning og yrke
- Stimulere til refleksjon og sjølvutvikling. Bevisstgjere den nyutdanna i forhold til eigen ståstad, eigne målsettingar og gje støtte til å finne handlingsalternativ som byggjer på den nyutdanna sine visjonar
- Auke kvaliteten i barnehagen
- Utvikle barnehagen som organisasjon
- Utvikle rettleiarkompetansen i eigen organisasjon
- Bidra til å rekruttere, utvikle og behalde dyktige lærarar i barnehage og skule

Veiledning (definisjon):

- Ser du etter en klar og entydig definisjon på veiledning blir du skuffet!

”Veiledning er en pedagogisk og relasjonell prosess med oppdagelse og læring, vekst og utvikling som mål, og der den lærende er i fokus.”

”Veiledning er en prosess som hjelper veisøker til å utvikle bevisste tenke-, være- og læremåter slik at han/hun kan nå sine mål”

Kva rolle har rettleiaren?

- Rettleiaren skal være ein god samtalepartner som hjelper til med støtte i refleksjonsprosessen gjennom:
 - Å lytte
 - Stille kritiske spørsmål
 - Belyse fleire perspektiv.
- Gjennom denne prosessen er målet:
 - Å bli tryggare på eiga yrkesutøving og kunnskap
 - Være den beste læraren man kan for våre barn.

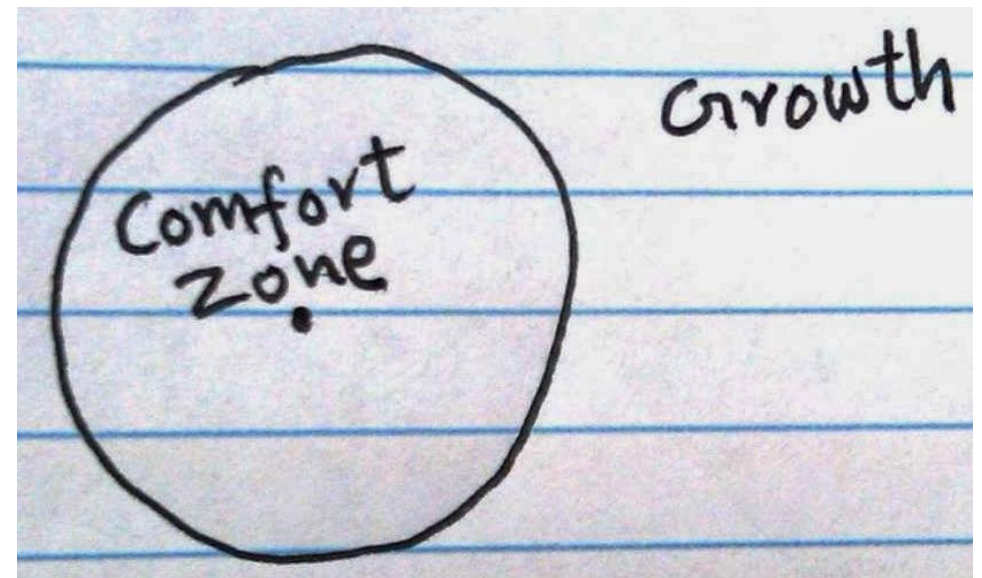
Larszachariassen.no

Hensikta:

- Bidra til refleksjon
- Bidra til sjølvutvikling og sjølvinnstikk
- Bidra til å sjå og utforske løysningar
- Føre til læring og fagleg utvikling
- Se forbindelsar mellom teori og praksis.
- **Opplive MESTRING i yrket!!!**

Veiledning kan dreie seg om dybdedykk i egen bevissthet

Kva kan eg få rettleiing på?

- Rettleiing av nyutdanna lærarar er eit tiltak for kvalitetsutvikling i barnehage og skule
- Målet er å gjere deg som nyutdanna bevisst i forhold til:
 - Eigen ståstad
 - Eigne målsettingar
 - Gi støtte til å finne fram til handlingsalternativ som bygger på dei visjonane du har som nyutdanna. Samtidig skal dette også passe inn i den kulturen som finst i barnehagen og skulen

Kva kan eg få rettleiing på fortsetter.....?

- Du som nyutdanna bør få rettleiing både individuelt og i grupper
- Rettleiaren skal vere ein erfaren lærar med kompetanse i rettleiing
- Avsett tid i skjerma lokale
- Viktig å kome i gang så fort som mogleg etter at du har starta i jobb
- Første rettleiing avklare forventningar, intensjonar og roller
- I starten kan det vere lurt å bruke tid til å snakke om eigne erfaringar med rettleiing

Kva vil du bli rettleia på?

Rettleiing skal ta utgangspunkt i dei områda du som nyutdanna opplever at du trenger rettleiing på

- Det blir forventa at du arbeider med å identifisere desse områda
- Handlar det for eksempel om:
 - Å organisere tida di
 - Finne gode rutinar
 - Effektivisere dine arbeidsmåtar
 - Oversikt over arbeidsoppgåver

Rettleiaren si oppgåve er å både hjelpe deg og utfordre din kompetanse

Rammer for rettleiing

(Nettverk for nyutdannede lærere, u.å.)

- Erfaringar viser at det er gunstig med ein kombinasjon av rettleiing på eigen arbeidsplass og utanfor arbeidsplassen.
- Ein del nyutdanna synes det er godt å ha rettleiing utanfor arbeidsplassen, på "nøytral grunn" og fri for ordinære arbeidsoppgåver og avbrytingar.
- Det er viktig at programmet er forankra hos leiinga, både hos eigar og leiinga på arbeidsplassen.
- Arbeidsgivar må legge til rette for at det skal være tid til rettleiing, ikkje på toppen av alle andre arbeidsoppgåver.
- Dersom rettleiar jobbar på same arbeidsplass, skal rettleiar også få satt av tid til dette på sin arbeidsplan.

Rammer for rettleiing

(Nettverk for nyutdannede lærere, u.å.)

- Det blir anbefalt at det blir skriva ein forpliktande avtale mellom arbeidsgivar og nyutdanna, der rettleiing blir lagt inn i arbeidstida.
- Her bør det poengterast at partane skal få "frikjøpt" den tiden rettleiinga tek.
- Den nyutdanna bør:
 - delta i både individuelle og grupperettleiingar
 - ha nettbasert støtte/rettleiing i tillegg til vanlig rettleiing, og møte andre nyutdanna på tvers av skular/barnehagar for å dele erfaringar i ein uformell samanheng
 - ha fadder på eigen skule/barnehage i tillegg til mentor/rettleiar, som ofte er frå ein annan skule/barnehage
 - møte representantar frå høgskule/universitet for erfaringsutveksling, tilbakemelding til lærarutdanningane og kvalitetsutvikling av programma

Bli bevisst din egen kompetanse

- Du som nyutdanna har mykje kompetanse som barnehagen og skulen trenger.
- Rettleiing kan bidra til at du blir bevisst denne kompetansen, blir klar over din styrke som lærar og få støtte i å utvikle di eiga rolle.
- **Målet med rettleiinga er ikkje** at du skal gjere akkurat som dine kollega, men at du skal utvikle di rolle og bidra i det profesjonelle fellesskapet i skule og barnehage.

Forpliktande avtale der Du som ny tilsett nyutdanna:

- har rettleiinga som ein del av ditt arbeid
- deltar i både individuelle og grupperettleiingar
- har arbeidsplanfesta rettleiing
- har fadder på eigen barnehage og skule i tillegg til mentor /rettleiar, som ofte er frå ein annan skule/barnehage
- har nettbasert støtte/rettleiing i tillegg til vanlig rettleiing, og møter andre nyutdanna på tvers av skular/barnehagar for å dele erfaringar i uformelle samanhengar
- møter representantar frå høgskule/universitet for erfaringsutveksling, tilbakemelding til lærarutdanningane og kvalitetsutvikling av programma

Høgskulen
på Vestlandet

HVL eiga
nettside

- <https://www.hvl.no/samarbeid/samarbeid-lararutdanning-og-kreative-fag/ny-som-larer-pa-vestlandet/>

- **Spor**
- -Av Haldor Skard

- Du går inn i ditt landskap.
- Møter mennesker
- som går forbi,
- som tar følge.
- Noen forlater du i neste kryss.
- Noen lar du bli med for alltid.
- Ingen kan ødelegge
- de vare sporene
- dere skapte sammen.

Kollegarettleing i stor gruppe – Prosedyre (ca. 40 minutt)

- Fase 1: Presentasjon
- Fase 2: Problemval
- Fase 3: Utdjuping av problemet
- Fase 4: Avklaring gjennom spørsmål
- Fase 5: Eigne løysingsforslag
- Fase 6: Råd
- Fase 7: Evaluering av råd

Oppsummering/Metasamtale (5 – 10 minutter)

Kjelder:

- Barsøe, L. (2014): Personalutvikling gjennom veiledning i barnehagen. Oslo: Kommuneforlaget.
- Kunnskapsdepartementet (2021) Barnehager mot 2030. Strategi for barnehagekvalitet 2021-2030
- Kunnskapsdepartementet (2017) Lærerutdanningen 2025. Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene
- Utdanningsnytt.no
- HVL- Ny som lærer på Vestlandet- nettside
- Regjeringen.no- veileder
- Nyutdannede.no- nettside

LYKKE TIL 😊